

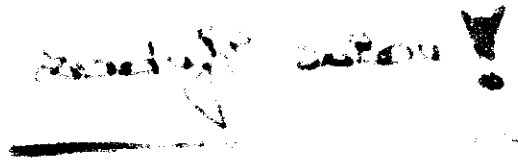
UNIVERZA EDVARDA KARDELJA V LJUBLJANI

PRAVNA FAKULTETA

REŽIM OBALNEGA MORJA IN EPIKONTINENTALNEGA PASU SFRJ

ZAKON O OBALNEM MORJU IN EPIKONTINENTALNEM PASU SFRJ

(Ur.l. SFRJ, št. 49/87)

Ljubljana, 1988

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.

11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20.

21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30.

31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40.

41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50.

dr. Mirjam Škrk

REŽIM OBALNEGA MORJA IN EPIKONTINENTALNEGA PASU SFRJ

I. Uvod

Zvezna skupščina je dne 23. julija 1987 sprejela novi zakon o obalnem morju in epikontinentalnem pasu SFRJ.¹⁾ Potrebo po sprejemu Zakona je v prvi vrsti narekovala ratifikacija s strani SFRJ Konvencije o pomorskem mednarodnem pravu²⁾, ki smo jo opravili že konec novembra 1985. Res-da, Konvencija še ne velja, ter jo je doslej ratificiralo 34 držav in drugih subjektov, ki lahko postajajo njene pogodbenice. Za začetek veljavnosti Konvencije mora namreč preteči kar 12 mesecev od deponiranja šestdesete ratifikacijske listine (Konvencija, čl. 308). Vendar praksa številnih držav kaže na to, da države z notranjo zakonodajo sprejemajo novote ter druga določila te Konvencije in se po tej poti pravila Konvencije uveljavljajo kot običajno pomorsko mednarodno pravo, ne glede na začetek njene veljavnosti.

Novi zakon o obalnem morju in epikontinentalnem pasu Jugoslavije derogira istovimenski stari zakon.³⁾ Slednji je temeljil na prvi kodifikaciji pomorskega mednarodnega prava ter s strani OZN, ki je bila zajeta v štirih ženevskih konvencijah iz leta 1958: Konvenciji o odprtem morju, konvenciji o teritorialnem morju in zunanjem pasu, konvenciji o epikontinentalnem pasu in konvenciji o ribolovu in ohranitvi živih naravnih bogastev odprtega morja.⁴⁾

Ženevske konvencije omenjamo, ker ostajajo v veljavi med pogodbenicami do začetka veljavnosti nove Konvencije. V bodoče pa bo Konvencija veljala nad ženevskimi konvencijami, vendar le med državami pogodbenicami nove Konvencije (Konvencija člen 311). Naša soseda Albanija Konvencije še ni podpisala, pač

pa jo je podpisala Italija. Po nam dostopnih virih po italijanski uradni ter tudi doktrinarna stališča tej Konvenciji niso najbolj naklonjena. Poleg tega Konvencija pri ureditvi tih "klasičnih pasov" pomorskega mednarodnega prava, katero lahko uvrščamo tudi naš rešim obalne in pravno ureditev šelfnih območij Jadrana, ne prinaša bistvenjših odstopanj od stare ureditve iz leta 1958.

Naj že uvedena nakaženo, da zakonodajalec v pravkar sprejetem Zakonu, ki je predmet našega nadaljnjega obravnavanja, ni izkoristil vseh pooblastil, ki jih nudita Konvencija in najnovejši razvoj običajnega mednarodnega prava v pogledu pomorskih območij pod suverenostjo ali jurisdikcijo obalne države ter se zaenkrat še ni odločil za proglasitev izključne ekonomske cone in za ponovno vzpostavitev zunanje pomorskega pasu v Jadranski morju.

Zakon uvedena potrjuje mednarodnopravno načelo državni suverenosti nad jugoslovanskim obalnim morjem, zračnim prostorom ter morskim dnem in podzemljem pod njim (1. člen). Obalno morje je svojstven pojem, ki ga je uvedla jugoslovanska notranja zakonodaja⁵⁾ in obsega jugoslovanske notranje vode ter teritorialno morje skupaj. Glede na stari zakon so vrste tujih ladij obogatene s pojmi tuje jahte, sestava tujih vojniških ladij in znanstveno raziskovalne ladje (2. člen).

Zakon nadalje obravnavava jugoslovanske notranje vode, teritorialno morje, ekontinentalni pas in pravice SFRJ do pregona tujih ladij. Preostali del Zakona vsebuje kazenske in končne določbe.

obalno morje + jugoslovanske notranje vode
teritorialno morje

+ morje med otoki
Izjeme

Vis, Palagruža in
okoljski otoki

II. Notranje morske vode

Notranje morske vode so tisti del morja, ki je kar najtesneje povezan s koprim ter deli s slednjim isti pravni režim.

Zato obalna država s svojo notranjo zakonodajo ureja dostop in pogoje plovbe tujih ladij v svojih notranjih morskih vodah.

V jugoslovanske notranje morske vode spada poleg zalivov, pristanišč in ustjarek tudi morje med otoki z izjemo Visa in Palagruža ter njunih okoljskih otokov, ker so že tako oddaljeni od obale, da jih Zakon ne vključuje več v naš "arhipelag" (člen 16 Zakona).

Zakon, tako kot njegov predhodnik, dovoljuje tujim trgovskim ladjam vpluti v jugoslovanske notranje vode zaradi vplovitve oz. izplovitve v domače luke, namenjene za mednarodni pomorski promet, pri čemer mora tuja trgovska ladja pluti po najkrajši običajni poti (čl. 7). Podobno pravilo velja tudi za tuje jachte, pri katerih je število luk, v katere lahko vplujejo večje kot pri tujih trgovskih ladjah. Kabotaže v obalnem morju SFRJ načeloma lahko opravljajo samo jugoslovanske ladje (čl. 5).

Prepoved vstopa v jugoslovanske notranje vode tujim vojnim ladjam, tujim javnim ladjam in tujim ribiškim ladjam je po novem Zakonu razširjena še na tuje jedrske ladje in tuje znanstveno-raziskovalne ladje (čl. 6 zakona). Stari zakon je dopuščal možnost vplovitve tuje trgovske ladje na jedrski pogon v odgovarjajoče jugoslovanske luke, če je takšna ladja poprej dobila ustrezno dovoljenje Zveznega komiteja za promet in zvezan. Takšnega določila v novem Zakonu ne najdemo in zaključujemo, da tuja trgovska ladja na jedrski pogon nima več vstopa v jugoslovanske notranje morske vode. Zakon tudi na novo določa, da se nikakor ne sme dovoliti obisk ali nuditev v jugoslovanskih notranjih morskih vodah tujim vojnim jedrskim ladjam, tujim vojnim ladjam z jedrskim orožjem in ne ladjam specialnega namena, ki s svojo nuditvijo pomeni nevarnost za varnost SFRJ (čl. 6/4). Na podlagi predhodnega dovoljenja ustreznih zveznih organov, za

tuje ribiške ladje pa republiških organov⁶⁾ se lahko dovolijo
destop in nuditev v naše notranje morske vode tuji vojni ladji,
tuji znanstvenoraziskovalni ladji, tuji javni ladji in tuji
ribiški ladji.

Tu moramo pristaviti, da je zakonodajalec dopolnil in postržil
pogoje nuditve tujih vojnih ladij v naših notranjih morskih vodah
Navi Zakon, še vedno dovoljuje hkratni obisk treh tujih vojnih
in dveh pomožnih vojnih ladij iste državne pripadnosti, ki pa
je po novem dopoljen še z največjo dopustno tonažo teh ladij
(čl. 3). Med obiskom v notranjih morskih vodah SFRJ sme biti
na tuji vojni ladji vkrcana le ladijska posadka (čl. 8/4). Na
novo je določeno, da pristojni organ tujim vojnim ladjam iste
državne pripadnosti ne sme dovoliti več kot štiri obiske na
let (čl. 6/3). Obisk ameriške Saratoge, ki je bila vpletena v
akcijo v zvezi s prisilnim pristankom civilnega letala na Sici-
liji v primeru ugrabitve Aquille Laure pa je najbrž napeljal
našega zakonodajalca, da je na novo določil v zadnjem odstavku
6. člena, da se obisk ozirna nuditev ne sme dovoliti tuji vojni
ladji ali plovilu in letalu v njeni sestavi, če se je posadka
neposredno pred vstopom v notranje morske vode udeležila ali pa
naj bi se po končanem obisku udeležila vojaških ali drugih dejavnosti,
ki bi lahko škodovali splošnim interesom ali ugledu SFRJ.

Leta 1974 je zakonodajalec sprejel spremembe k takratnemu zakonu
o obalnem morju SFRJ ter mu dodal dva člena o remontu tujih voj-
nih ladij v jugoslovanskih ladjedelnicah. Novi Zakon iz leta 1987
je razširjene predpise o remontu tujih vojnih ladij vključil v
svoje besedilo ter jih še dopolnil s pogoji za remont ostalih
tujih ladij v naših ladjedelniških zavodih (čl. 9-15). S tem so v
sedanji Zakon, ki načeloma ureja tim. status obalnih oziroma pri-
obalnih območij pod našo suverenostjo in jurisdikcijo, v celoti
prešla določila o remontu tujih ladij pri nas. Morda bi bilo
smotrnejše, če bi bila vsa pravkar omenjena določila o remontu
glede na njihov obseg urojena v posebnem zveznem predpisu, namesto
da so vključena v sedanji Zakon. V večini primerov tudi notranji
zakonodajalci drugih držav pri statusu morskih pasov pod njihovo

odriv
10 000 T
ladje
4 000
podmer.

suverenostjo oziroma jurisdikcijo ureja le osnovne režime, plovbe tujih ladij in raznejitev njihovih voda s sosednjimi ali nasproti si ležečimi državami.⁷⁾

Končno Zakon dopušča, da se tuja ladja zaradi višje sile ali stiske na morju umakne v notranje morske vode SFRJ, na novo pa predpisuje, da mora tuja ladja takšnem umiku nemudoma obvestiti luški organ, pristojen za varnost plovbe. (čl. 15).

III. Teritorialno morje

12 NM

Teritorialno morje je pas morja, ki se razprostira od obale ali pa zunaj notranjih morskih voda in spada pod suverenost obalne države. Slednja mora po mednarodnem pravu tujim ladjam v tem pasu dopustiti pravico do neškodljivega prehoda.

Zakon določa širino 12 morskih milj jugoslovanskega teritorialnega morja, kar je prišla že zadnja sprememba starega zakona iz leta 1979⁸⁾ in katero je kot največjo dopustno širino teritorialnega morja "uzakonila" tudi Konvencija iz leta 1982 (čl. 3. Konvencije). Italija ima prav tako 12 milj teritorialnega morja, Albanija pa je enostransko proglasila 15 morskih milj široko teritorialno morje, s čimer je naletela na proteste s strani številnih držav, v številni SFRJ.⁹⁾

Omenili smo že, da večji del morja med jugoslovanskimi otoki ter obale in otoki spada med notranje morske vode. Določbe o krajevnih točkah, od katerih poteka tako imenovana temeljna črta, ki zapira notranje morske vode in od katere merimo širino teritorialnega morja, so glede na stari zakon ostale v sedanjih ureditvi nespremenjene: Bistvena novota, ki jo prinaša Zakon, je režim neškodljivega prehoda za tuje vojne ladje v jugoslovanskem teritorialnem morju, ter določitev plovbe in dejavnosti, ki jih tuja ladja med izvajanjem neškodljivega prehoda ne sme opravljati, sicer se njen prehod v teritorialnem morju ne smatra več za neškodljiv.

RED, MIR, VARNOST

- 6 -

Zakon v 17. členu določa pravico neškodljivega prehoda za vse tuje ladje, pri čemer je predpisano, v skladu s pravili Konvencije (čl. 18) in pomorskim običajnim mednarodnim pravom, da neškodljiv prehod ladje pomeni plovbo skozi naše teritorialno morje, če se ne posega v red, mir ali varnost SFRJ, pri čemer mora tuja ladja pluti brez prekinitve ali odlašanja (čl. 17). Neškodljiv prehod ne dopušča ustavljanja ali vsiljanja tuje ladje v teritorialnem morju SFRJ, razen, če so za to podani razlogi povezani z redno plovbo ali zaradi višje sile ali stiske na morju, ali če tuja ladja nudi pomoč ljudem in drugim ladjam in letalom v nevarnosti ali stiski.

SFRJ je ob ratifikaciji Konvencije in v skladu z njenim 31c. členom podala interpretativno deklaracijo, v kateri je med drugim rečeno:

"Vlada SFRJ meni, da obalna država lahko, s svojimi zakoni in predpisi, na temelju mednarodnega običajnega prava in v skladu s pravico do neškodljivega prehoda (členi 17-32 Konvencije) pošoji prehod tujih vojnih ladij z zahtevno predhodni notifikaciji s strani te obalne države in omeji število ladij, ki se hkrati na prehodu".¹⁰⁾

*Motifikacija!
24 ur pred
vplovitvijo*

Na osnovi gornje izjave je Zakon vpeljal režim predhodne notifikacije za neškodljiv prehod tujih vojnih ladij, glede katerega mora tuja država, ki ji pripada vojna ladja in ki ima namen prepluti naše teritorialno morje, obvestiti Zvezni sekretariat za zunanje zadeve najmanj 24 ur pred vplovitvijo vojne ladje v teritorialno morje SFRJ (čl. 17/3). S tem skločilom se je SFRJ pridružila vse porostejši praksi tistih obalnih držav, ki s svojo notranjo zakonodajo pogojujejo neškodljiv prehod tujih vojnih ladij v svojih teritorialnih vodah bodisi s postopkom predhodne notifikacije ali predhodne odobritve takšnega prehoda.¹¹⁾

Obalne države za zahtevo po notifikaciji ali odobritvi nimajo izrečne pooblastila niti v ženevski kodifikaciji pomorskega mednarodnega prava iz leta 1958 niti v Konvenciji iz leta 1982 in nekatere tradicionalne pomorske velesile, kot so Združeno kraljestvo, ZDA in druge, z izjemo Sovjetske zveze¹²⁾ zastopajo stališče, da je pravica neškodljivega prehoda vojnih ladij izenačena z prehodom drugih ladij. Vendar pa so pogajanja na 3. pomorski konferenci Združenih narodov pokazala, da države v tem pogledu niso bile enotne. Obalne države, ki so zagovarjale postopek predhodne notifikacije ali odobritve neškodljivega prehoda tujih vojnih ladij, so se pri tem sklicevale na razlage svoje državne varnosti, v katero po mednarodnem pravu tuje ladje ne smejo posegati med izvajanjem neškodljivega prehoda v teritorialnem morju.

To vprašanje je ostalo odprto vse do konca konference leta 1982. Nato pa je skupina držav, ki so želele pogojitati neškodljiv prehod tujih vojnih ladij v teritorialnem morju postopku predhodne notifikacije ali odobritve, umaknila svoj amandna na besedilo bodoče Konvencije upoštevajoč izjavo predsednika konference Koko da njihov umik ne posega v pravico obalnih držav, da sprejmejo notranjepravne ukrepe zaradi zaščite svoje varnosti v zvezi z neškodljivim prehodom tujih ladij¹³⁾. Tudi praksa držav po sprejemu Konvencije kaže na to, da si številne obalne države ob njenem podpisovanju ali ratifikaciji pridržujejo pravico, predpisati z notranjo zakonodajo predhodno notifikacijo ali odobritev neškodljivega prehoda tujih vojnih ladij.¹⁴⁾

Menimo, da na novo uzakonjeno določilo, ki zahteva predhodno notifikacijo vladi SFRJ o nameravanem neškodljivem prehodu tujih vojnih ladij v našem teritorialnem morju, ni v nasprotju s prakso držav v tem pogledu in z odgovarjajočo mednarodnopravno ureditvijo v Konvenciji iz leta 1982. Režim predhodne notifikacije neškodljivega prehoda neureč v ničemer ne omejuje tuje vojne ladje pri svobodi tega prehoda. Namen obalne države pri zahtevih po predhodni notifikaciji ni v tem, da tuji vojni ladji prepreči

možnost prehoda v teritorialnem morju, temveč gre za ukrep, s katerim obalna država zavaruje svoje varnost v lastnem teritorialnem morju. Velikost tujih vojnih ladij in njihova stopnja tehnične opremljenosti, zlasti v pogledu komunikacij in oborožitve so danes na takšnem nivoju, da tuja vojna ladja še s svojo fizično prisotnostjo lahko ogroža varnost obalne države.

Zakon, tako kot prejšnji, nadalje še določa, da več kot tri vojne ladje iste države pripadnosti hkrati ne smejo pluti skozi teritorialno morje SFRJ (člen 20).

Zakon na temelju 19. člena Konvencije primeroma našteva dejavnosti, ki jih tuje ladje ne smejo opravljati med prehodom, ker pomenijo kršitev pravice do neškodljivega prehoda (člen 17 Zakona).

Mednje sodijo uporaba sile ali grožnja s silo, ugrabanje z orožjem, zbiranje podatkov ali obvestil in propagandna dejavnost, ki škodujejo SFRJ, vzletanje, pristajanje ali sprejemanje z ladje in na ladjo letal, vojaških naprav, večje onesnaženje morja ali morskega okolja, ribolov, raziskovanje in merjenje ali poseganje v komunikacijski sistem SFRJ. Novo je tudi določilo 21. odstavek 20. člena zakona, ki pravi, da morajo tuje vojne ladje, tuji tankerji, tuje jedrske ladje ter druge tuje ladje, ki prevažajo jedrske ali druge nevarne snovi, uporabljati posebne plovne poti pri neškodljivem prehodu skozi teritorialno morje SFRJ ki jih določi poseben zvezni predpis. Tudi to določilo temelji na Konvenciji iz leta 1982.¹⁵⁾

V 21. členu Zakona je ponovljeno že ustaljeno pravilo pomorskega mednarodnega prava, da morajo tuje podmornice v teritorialnih vodah pluti na morskni površini in imeti izobešeno zastavo države, kateri pripadajo.¹⁶⁾ Na podlagi besedila sedanjega Zakona ne moremo ugotoviti, ali je zakonodajalec namenoma opustil ali pa pomotoma izpustil čl. 16 starega zakona iz leta 1965, ki se je

oprema za ribolov
ter za lov drugih živih
- 9 - bitij v morju in na
morskem dnu

nanašal na odpoklic tuje vojne ladje v našem teritorialnem morju, v primeru, če njen prehod ni bil neškodljiv. Sedanji Zakon vsebuje le določilo o odpovedi obiska oziroma nuditve tuje vojne ladje v notranjih morskih vodah (čl. 7), kar smo že omenili pri režimu notranjih morskih voda. Pomanjkanje določbe o odpoklicu tuje vojne ladje, ki se nahaja v teritorialnem morju pa po našem prepričanju v ničemer ne omejuje pristojnih državnih organov, v pravici po splošnih pravilih mednarodne prava do takšne odpoklica tuje vojne ladje, naj zapusti naše teritorialno morje, če prehod tuje vojne ladje posega v red, mir ali varnost SFRJ¹⁷⁾.

Tako kot stari, tudi novi Zakon predpisuje pogoje, po katerih se morajo ravnati tuje ribiške ladje pri prehodu v teritorialno morju SFRJ. Novi Zakon starega dopolnjuje v toliko, da razširja opremo za ribolov še na opremo za ulov drugih živih bitij v morju in na morskem dnu. Ta mora biti med prehodom zapečatena ali spravljena v ladijskih skladiščih (čl. 19). Tuja ribiška ladja mora na prehodu v našem teritorialnem morju pluti po najkrajši poti s primerno hitrostjo, ki ne sme biti manjša od ekonomske hitrosti ter se lahko ustavi ali vsidra le zaradi višje sile ali stiske na morju. Tu je namen zakonodajalca preprečiti ribiški ladji, da bi med neškodljivim prehodom lahko ribarila. Zato ta pravila ne veljajo za tiste ribiške ladje, ki ima dovoljenje za ribolov v teritorialnem morju SFRJ.¹⁸⁾

Končno, zakonodajalec na temelju splošnega pravila mednarodne prava, da lahko obalna država prepove v določenih območjih neškodljiv prehod tujih ladij¹⁹⁾, pooblašča pristojne zvezne organe k določitvi kon v teritorialnem morju SFRJ, skozi katere je prehod iz ladij začasno ustavljen ali prepovedan (čl. 22. Zakona).

EPIKONTINENTEN T. PO JAMAJSKI KON,

- 10 -

350 m m →
2500 m ↓

IV. Epikontinentalni pas

Epikontinentalni pas predstavlja enega "mlajših" institutov pomorskega mednarodnega prava, ter se je začel razvijati v praksi držav po letu 1945. Pri njem gre za pravni pojem, ki temelji na naravnem pojmovanju kontinentalnega šelfa²⁰⁾, kot topljenega dela kopna, ki se razprostira pred obalo kontinentov ter večine otokov.

Mednarodnopravna ureditev epikontinentalnega pasu je doživela korenite spremembe med ženevsko kodifikacijo leta 1958 ter ureditvijo po Konvenciji iz leta 1982 in sicer v pogledu določitve največje dopustne širine epikontinentalnega pasu in deloma v pogledu njegove razmejitve med sosednjimi, ali nasproti si ležečimi državami. Te spremembe pa v ničemer niso posegle v topogledno jugoslovansko ureditev. Jugoslavija je namreč uzakonila način epikontinentalnega pasu leta 1965 v skladu z takratno ratifikacijo ženevske konvencije iz leta 1958²¹⁾ in ga leta 1968 bilateralno razmejlila z Italijo.²²⁾

Konvencija pa v ničemer ne posega v predpise in obveznosti držav pogodbenic, ki izhajajo iz drugih sporazumov v skladu s to Konvencijo, in ne posegajo v uživanje pravic ali izvrševanja obveznosti po tej Konvenciji. (čl. 311). Poleg tega se na jugoslovanski epikontinentalni pas ne nanašajo nova določila na njegovi najvišji dopustni širini, saj ta v Jadranu, ki spada med tin. zaprta ali polzaprta morja²³⁾ tako ni možna zaradi prenatnje površine in globine tega morja.

Novi Zakon določa obseg epikontinentalnega pasu pod našo jurisdikcijo v členu 23, in določa, da le-ta zajema morsko dno in podzemlje v pomorskem prostoru zunaj teritorialnega morja do meje, določene z mednarodnim sporazumom. Tu je, drugače kot v starem Zakonu, zakonodajalec že upošteval bilateralne razmejitve jadranskega epikontinentalnega pasu z Italijo na temelju že omenjenega rimskega sporazuma iz leta 1968.

Medimo, da je glede na prejšnjo ureditev epikontinentalne arheološkega pasu bistvena sprememba vsebinske narave določena v naslednjem določilu Zakona, ki govori o suvereni pravici obalne države na epikontinentalnem pasu. Stari zakon je, v skladu z odgovarjajočo mednarodnopravno ureditvijo, proglasal, da ima SFRJ na epikontinentalnem pasu suverene pravice, ki se nanašajo na raziskovanje in izkoriščanje njezovih naravnih bogastev.²⁴⁾ 24. člen Zakona se od prejšnje ureditve razlikuje v tem, da naravnih bogastev, pod katerimi so mišljena rudna in teživa bogastva ter živi organizmi, ki so v stadiju lovljenja stalno pritrjeni na morsko dno ali pa se lahko gibljejo le v stalni dotiku z njim (tako imenovane sedentarne vrste), dodaja še druga bogastva. V zadnjem odstavku 24. člena izven, da se pod pojmom druga bogastva mišljene arheološki in drugi potopljeni predmeti na morski dnu. S tem je zakonodajalec de iure raztegnil suverene pravice SFRJ na "arheološko ali zgodovinsko dediščino" in eventualne druge predmete zovejšega izvora, česar pa mednarodnopravna ureditev, kodificirana v ženevski konvenciji o epikontinentalnem pasu iz leta 1958 ter po Konvenciji iz leta 1982, ne pozna.²⁵⁾ Po drugi strani pa praksa držav kaže na to, da obalne države poskušajo znotraj zakonodaje zaščititi arheološka odkritja na epikontinentalnem pasu. Pri tem si pomagajo s postroženimi izvajanjem notranjepravne regulative o znanstvenem raziskovanju na epikontinentalnem pasu, katere načeloma tudi spada pod jurisdikcijo obalne države oziroma je podvržena njeni poprejšnji privolitvi.²⁶⁾ Roucouas navaja kot primer administrativno in sodno prakso nekaterih južnoameriških držav, ki zasežejo iz epikontinentalnega pasu dvignjene arheološke predmete tujcem oziroma nepooblaščenim osebam zaradi kršitev domačih predpisov o nepooblaščenem znanstvenem raziskovanju.²⁷⁾

(2E)

(DA)

Vsekakor bi naš zakonodajalec mednarodnopravno najprimernejše rešil vprašanje arheoloških in zgodovinskih predmetov na epikontinentalnem pasu SFRJ, če bi v Zakonu izkoristil pooblastilo, ki mu ga nudi Konvencija ter proglasil tako imenovano arheološko cono na temelju čl. 303 v zvezi s členom 33 Konvencije. Res pa je, da arheološka cona ne bi smela biti širša od največje dopustne širine zunanjšega pasu, ki po konvenciji lahko znaša največ 24 morskih milj, merjeno od temeljne črte, od koder merimo širino teritorialnega morja. Tako arheološka cona ne bi pokrila vseh arheoloških in drugih predmetov na epikontinentalnem pasu Jugo-slavije, ki je razšen v severozapadnem delu in v območju okoli Palagruža, največkrat širši od navedene širine. Mogoča pa bi zakonodajalec za varstvo arheološke in zgodovinske dediščine lahko izkoristil določilo o dajati posebnih predpisov o podvodnih aktivnostih ter o kršitvah le-teh (čl. 37 Zakona) ter uradil pooblaščenega iskanja iz dviganja z morskega dna kot nedopustno dejavnost v okviru tega določila, ki med drugim pooblašča funkcionarja, ki vodi zvezni upravni organ za notranje zadeve, da poleg predpisov o podvodnih aktivnostih, lahko določi tudi prekrške za kršitve takšnih predpisov. Čl. 37 sicer ne pove določno, ali so v njem zajete podvodne aktivnosti v obalnem morju in na epikontinentalnem pasu SFRJ, ali le v obalnem morju. Vendar se zdi, da bi glede na obstoječo mednarodnopravno ureditev raziskovanja in izkoriščanja naravnih bogastev ter znanstvenega raziskovanja epikontinentalnega pasu, lahko ta predpis zajemal tudi pooblastilo za regulativo o podvodnih aktivnostih na našem epikontinentalnem pasu.

Znanstvenega raziskovanja na epikontinentalnem pasu Zakon ne ureja. Pod raziskovanjem in izkoriščanjem v členu 26 je po vsej verjetnosti mišljena le tako imenovana eksploatacija, torej raziskovanje v ekonomske namene, zaradi eventualnega bodočega izkoriščanja naravnih in drugih bogastev, ne pa fundamentalnega znanstvenega raziskovanja.²⁹⁾ K prepričanju, da Zakon ne ureja režima znanstvenega raziskovanja na epikontinentalnem pasu

ne ureja fundamentalnega
znanst. razisk. na

nas vodi določilo člena 25 Zakona. V njem je namreč povedano, v skladu s splošno mednarodnopravno ureditvijo, da pravice na epikontinentalnem pasu SFRJ ne posegajo v pravni položaj morja nad epikontinentalnim pasom in zračnega prostora nad tem morjem, ter, da izvrševanje teh pravic ne sme neupravičeno preprečevati svobode plovbe, ribolova, varstva živih morskih naravnih bogastev ter "osnovna oceanografska ali druga znanstvena raziskovanja javnega značaja". Tu je torej mišljeno znanstveno raziskovanje v morju nad epikontinentalnim pasom SFRJ, saj čim je Zakon upošteval določilo člena 87 Konvencije, ki namovo uvršča znanstveno raziskovanje morja med explicite našteje svobode odprtega morja.

Zanimivo je, da zakonodajalec ni predvidel še mednarodnopravne svobode polaganja podmorskih kablov in cevovodov tretjih držav na epikontinentalnem pasu SFRJ. Res pa je, da je pri tej svobodi nova Konvencija nekoliko strožja od stare ureditve in to v korist obalnih držav. Pri polaganju cevovodov je za določitev njihove smeri potrebno namreč dobiti soglasje obalne države (čl. 79/3 Konvencije).

Zakon predpisuje postavitev postrojev in naprav na morju za raziskovanje in izkoriščanje naravnih in drugih bogastev na epikontinentalnem pasu SFRJ ter določitev varnostnih con v največjem dopustnem obsegu 500 metrov okrog teh naprav in postrojev (čl. 27 Zakona). Zakon hkrati uveljavlja mednarodnopravno pravilo, da gornje naprave in postroji ne smejo biti postavljeni na mestih, koder bi preprečevali uporabo običajnih morskih poti, nujnih za mednarodno plovbo (čl. 23 Zakona).

V: Previča do pregona in uveljavitev predpisov

Zakon po vsebini povsem identičen kot njegov predhodnik ureja obče mednarodnoopravno priznano pravico do pregona tujih ladij na odprto morje, v kolikor pristojni organi SFRJ uteemeljeno sumijo, da je tuja ladja ali njen čoln kršila predpise SFRJ (člen 30 Zakona).

Določila o pregonu sledijo kazenske določbe za gospodarske prestopke in pomorske prekrške v zvezi s kršitvijo Zakona. Člen 32 ureja kaznovanje za pomorske prekrške tujih pravnih oseb, čeprav nimajo poslovne enote v Jugoslaviji. Tu so v glavnem zajete kršitve v zvezi s kršitvijo predpisov o plovbi ladij v obalni morju SFRJ. Denarne kazni za inkriminirani prekršek se lahko izrečejo tudi odgovorni osebi tuje pravne osebe. Za poveljnika tuje ladje ali osebo, ki ga nadomešča je poleg denarnih kazni zagrožena tudi kazen zapora do 30 dni. Med inkriminiranimi pomorskimi prekrški je predvidena tudi plovba tuje podmornice, če med prehodom skozi teritorialno morje SFRJ ne plove po morski gladini in huda izobešene zastave (čl. 32, 2. odstavek, tč. 9 Zakona). Podobno določilo je vseboval tudi stari zakon v členu 28, ki je predvidel kaznovanje poveljnika tuje podmornice za pomorski prekršek za ist. kršitev, vendar z dostavkom, da le v primeru tuje podmornice ki ni tuja vojna ladja. Menimo, da je bil stari zakon tu dоследnejši od sedanje ureditve. V kolikor namreč gre za tujo podmornico, ki je hkrati tuja vojna ladja, uživa po mednarodnem pravu imuniteto v našem obalnem morju ter je izvzeta iz jurisdikcije obalne države, tako kot vse ostale tuje vojne ladje.²⁹⁾ Za tujo podmornico, ki je vojna ladja, veljajo le pravila o področju tuje vojne ladje, če se je bil govor pri režimu notranjih morskih voda in teritorialnega morja SFRJ.

VI. Sklepne misli

Škoda, da zakonodajalec ob sprejetju Zakona o obalni morju in epikontinentalnem pasu SFRJ ni bolj izkoristil vseh mednarodno-pravnih institutov in novot, ki jih prinaša z naše strani že ratificirana Konvencija Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu. Ne gre namreč soglašati z nekaterimi stališči v mednarodno-pravni doktrini, da je Konvencija, ki je bila plod 9-letnih pogajalskih naporov na 3. konferenci ZN o pomorskem mednarodnem pravu, na katerih je učinkovito sodelovala tudi jugoslovanska delegacija, "oceanska Konvencija". Slednje naj bi pomenilo, da so z novo Konvencijo pridobile le tiste obalne države, ki so na velika morja ter imajo podane naravne pogoje za proglasitev novih institutov, kot so izključna ekonomska zona, epikontinentalni pas do zunanje meje kontinentalnega obrobja in deloma tudi zunanji pas. Menimo, da temu ni tako. Konvencija iz leta 1982 ima značaj mednarodne pogodbe univerzalnega značaja, saj lahko k njej pristopijo vse države, ne glede na to, ali imajo morje ali pa so brez obal in tudi nekateri drugi subjekti mednarodnega prava, ki niso države. Države pogodbenice pa izražajo v preambuli Konvencije, "..... da so problemi oceanskega prostora med seboj tesno povezani in se morajo obravnavati kot celota".

ZUN/KAS Tako in zakonodajalec izkoristil določil Konvencije • ureditvi zunanjega pasu, ki po novem lahko sega 24 milj od temeljne črte, od koder merimo širino teritorialnega morja, v katerem obalna država lahko izvaja nadzor zaradi preprečevanja svojih carinskih³⁰⁾, fiskalnih, vseljeniških³¹⁾ ali sanitarnih predpisov. Pomajkaj je pomembnej vzpostavitev jugoslovanskega zunanjega morskega pasu v Zakonu iz leta 1987 še zlasti preseneča, ker je Jugoslavija ob ratifikaciji Konvencije med drugim tudi podala interpretativno izjavo o zunanji razmejitvi tega pasu med sosednjimi ali nasproti si ležečimi državami v skladu z odgovarjajočo ženevsko ureditvijo iz leta 1958, ker Konvencija iz leta 1982 ni a razmejitvenih določil za zunanji pas.³²⁾

V Zakonu, ki je predmet našega obravnavanja, bi v skladu z predhodno omenjeno interpretativno izjavo ob ratifikaciji Konvencije³³⁾ lahko tudi določili, ali za vse naše morske ožine ostajajo pri režimu neškodljivega prehoda, oziroma v katerih morskih ožinah, namenjenih mednarodni plovbi pod suverenostjo SFRJ se lahko izvajajo tranzitni prehod, ki ga je na novo uzakonila Konvencija in red drugih dopušča tudi prelet tujih letal nad ožino. Res pa je, da določila Konvencije o tranzitnem prehodu lahko štejejo kot pogodbeno normo ter torej do začetka veljavnosti Konvencije lahko ostanejo pri režimu neškodljivega prehoda skozi vse morske ožine v našem teritorialnem morju.

Ne moreno pa se postaviti na podobno gledišče pri režimu izključne ekonomske cone, ki jo ureja Konvencija in jo je praksa držav že osvojila v takšni meri, da jo štejejo za institut občega običajnega pomorskega mednarodnega prava. Pri izključni ekonomski coni gre za pas morja zunaj teritorialnega morja, do največje dopustne širine 200 morskih milj, merjeno od temeljne črte, odkoder merimo širino teritorialnega morja, v kateri ima obalna država med drugim [suverene pravice] do raziskovanja in izkoriščanja vseh takojšnjih naravnih bogastev, na morskem dnu in podzemlju ter v morju nad njim. To pa pomeni, da ribolov in vsa živa naravna bogastva v omenjeni coni preidejo iz režima odprtega morja in svobode ribolova pod suverene pravice obalne države. Tretje države uživajo v izključni ekonomski coni tako imenovane komunikacijske svobode odprtega morja: svoboda plovbe, preleta ter polaganja podmorskih kablov in cevovodov. Naravni pogoji v Jadransku ne dajejo možnosti za proglastitev izključne ekonomske cone v vsaj njenem večnem prostorskem obsegu, vendar pa bilateralna razmejitev epikontinentalnega pasu z Italijo tudi pri temno pravno osnovo tudi za ev. bodoče razmejitve jugoslovanske izključne ekonomske cone. Pravni temelj za izključno ekonomsko cono je načelo stalne suverenosti obalne države nad njenimi naravnimi bogastvi, tudi v priobalnem delu ob njenem teritorialnem morju. Zato je SFRJ vseskozi

~~ISKLJUČNA
EKONOMA~~

podpirala idejo o izključni ekonomski coni ter se zavzemala za vključitev odgovarjajočih pravnih pravil o izključni ekonomski coni v Konvencijo.³⁴⁾

S proglasitvijo izključne ekonomske cone bi se SFRJ pridružila Egiptu in Romuniji, ki sta že proglasila izključne ekonomske cone v načeloma sorodnih naravnih okoliščinah, kot so značilne za sredozemsko-črnomoški kompleks, katerega sestavni del je Jadransko morje. Gospodarske in politične koristi jugoslovanske izključne ekonomske cone pa ne bi bile nezamenljive. Zlasti bi se po proglasitvi jugoslovanske izključne ekonomske cone s drugimi državami lahko pogajali o ribolovnih aranžmajih s tujimi ribiči v izključni ekonomski coni, tako kot je to vse pogostejša praksa tudi drugod po svetu,³⁵⁾ namesto v obalnem morju SFRJ.

Opombe

- 1) Ur.l. SFRJ, št. 49/87 (dalje: Zakon).
- 2) Dalje: Konvencija, podpisana v Montego Bayju na Jamaiki, 10. decembra 1982; A/CONF.62/122, 7. oktober 1982.
- 3) Ur.l. SFRJ št. 22/85, 25/70, 21/74 in 13/79; gl. čl. 39 Zakona.
- 4) Ur.l. SFRJ, Dod. Med. pogodbe, št. 4/65.
- 5) Ur.l. SFRJ, št. 106/48.
- 6) Morski in rečni ribolov spadata v republiško pristojnost.
- 7) UN objavlja notranjepravno zakonodajo v pogledu režima obalnih območij držav, gl. publikacijo *The Law of the Sea, Current Developments in State Practice*, Office of the Special Representative of the Secretary-General for the Law of the Sea, UN, New York 1987.
- 8) Z. iz l. 1948 je določal širino 6 milj teritorialnega morja in 4 milje zunanjega morskega pasu, Z. iz l. 1965 pa 10 milj teritorialnega morja in 2 milje zunanjega morskega pasu.
- 9) D. Rudolf, *Medjunarodno pravo mora*, Jugoslovenska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb 1985, str. 84.
- 10) *Law of the Sea Bulletin* (dalje: LSE), No. 8, November 1986, str. 8, tč. 1. Naša interpretativna deklaracija ima vsega skupaj 3 točke. Druga se nanaša na režim prehoda tujih ladij skozi morske ožine v teritorialnem morju SFRJ, tretja pa na razcepitev zunanjega pasu s sosednjimi ali nasproti si ležočimi državami.
- 11) D. Rudolf, op.cit., str. 99-100.
- 12) Sovjetska zakonodaja iz l. 1983 predpisuje za neškodljiv prehod tujih vojnih ladij postopek predhodne odobritve, če je tak prehod povezan z vstopom ali izplovitvijo v oz. iz sovjetskih notranjih morskih voda ali luk. W.E. Butler, *Innocent Passage and the 1982 Convention: the Influence of Soviet, Law and Policy*, *American Journal of International Law*, No. 2, 1987, str. 339.
- 13) D. Rudolf, op.cit., str. 96 in op. 167.

- 14) Deklaracije ob podpisovanju Konvencija Omana, Romune, Sao Tome in Principa, Sudana, Zelenortske republike, Finske, Švedske, Irana in Jemena, LSR, No. 1, September 1983, str. 17-18; deklaracije Egipta ob ratifikaciji Konvencije, LSR, Special Issue, 1987, str. 3.
- 15) Konvencija, čl. 22.
- 16) Ibid., čl. 2c.
- 17) To pravilo je "uzakonjeno" v čl. 23 ŽK o teritorialnem morju in zunanjem pasu iz l. 1958 ter v čl. 30 Konvencije iz l. 1982.
- 18) Zakon o ratifikaciji Sporazuma med SFRJ in republiko Italijo o ribolovu v Tržaškem zalivu v okviru obmejnega gospodarskega sodelovanja in blagovne menjave z Italijo, Ur.l. SFRJ, Dod. Medn. pogodbe, št. 3/87.
- 19) Konvencija, čl. 25/3.
- 20) Posebnost jugoslovske ureditve je v tem, da razlikuje epikontinentalni pas kot pravni pojem in kontinentalni šelf kot pojem iz geo-znanosti. Drugod tega razlikovanja ne zasledimo in se uporablja enotni pojem (angl. continental shelf, franc. plateau continental), čeprav se po posegu oboj terminov med seboj razlikujeta.
- 21) Zakon iz l. 1948 še nima določil o epikontinentalnem pasu.
- 22) Sporazum, podpisan v Rimu 8. januarja 1968, Ur.l. SFRJ, Dod. Medn. pogodbe, št. 28/70.
- 23) Gl. IX. del Konvencije Zaprta in polzaprta morja.
- 24) Prim. čl. 21. Zakona iz l. 1965 in čl. 24 Zakona.
- 25) Obalna država na epikontinentalnem pasu ne uživa suverenosti, temveč le explicite suverane pravice do raziskovanja in izkoriščanja neravnih bogastev tega pasu (čl. 2 ŽK o epikontinentalnem pasu iz l. 1958 in čl. 77 Konvencije iz l. 1982). Na podobno stališče naletimo pri E. Roucoulasu, La recherche archeologique marine, Le regime juridique international de la mer Mediterranée, Castelgandolfo 16-19 Octobre 1985, str. 15-16.

- 26) ŽK o epikontinentalnem pasu, čl. 8 Konvencija, čl. 246.
- 27) E. Roucouas, op.cit., str. 19.
- 28) Natančneje o tem B. Bohte, Mednarodnopravni režim znanstvenega raziskovanja morja, separat Zbornika znanstvenih razprav Pravne fakultete, Ljubljana, 1976.
- 29) J. Andrassy, Mednarodno prevo, Osmo izdanje, Školska knjiga, Zagreb 1984, str. 82, op. 29.
- 30) SFRJ ima zunaj teritorialnega morja še 2 milj carinskega pasu, ki ga določa zvezni carinski zakon iz l. 1983. Natančneje o tem D. Rudolf, op.cit., str. 196.
- 31) Člen 19 Z. o obalnem morju iz l. 1965 je predvidel nadzor predpisov o prehajanju meje.
- 32) LSB, No. 8. November 1986, str. 9, tč. 3.
- 33) Ibid., tč. 2. "Vlada SFRJ meni, da lahko, na temelju čl. 38, odst. 1 in čl. 45, odst. 1(a) Konvencije, določil s svojimi zakoni in predpisi, katere ožine, namenjene mednarodni plovbi v teritorialnem morju SFRJ, bodo kot pravilo obdržal režim neškodljivega prehoda." Tu bi prišli v poštev Biševski in Viški kanal ter prehoda med Palagružen in Sušcem na eni strani ter italijanski otokor Pianoso na drugi strani.
- 34) Gl. V. poglavje Konvencije Izključna ekonomska cona, čl. 55-76.
- 35) Npr. mednarodna pogodba o ribolovu med ZDA in 16. pacifiškimi otoškimi državami, med katerimi sta tudi Avstralija in Nova Zelandija, podpisana v Port Moresbyju na Papui Novi Gvineji dne 2. aprila 1987, International Legal Materials, No. 4, July 1987, 1045-1094.

ZAKON
O OBALNEM MORJU IN EPIKONTINENTALNEM PASU SOCIALISTIČNE FEDERATIVNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE

1. člen

Suverenost Socialistične federativne republike Jugoslavije (v nadaljnjem besedilu: SFRJ) na morju se razteza na obalno morje SFRJ, zračni prostor nad njim, na morsko dno in njegovo podzemlje (v pomorskem prostoru).

Obalno morje SFRJ sestavljajo notranje morske vode in teritorialno morje.

2. člen

Posamezni v tem zakonu uporabljeni izrazi imajo naslednji pomen:

- 1) tuja trgavska ladja je ladja, ki ima tujo državno pripadnost, uporablja pa se za gospodarske namene, ter druga tuja ladja, ki ni navedena v določbah 2. in 5. točke tega člena;
- 2) tuja ribiška ladja je ladja, ki ima tujo državno pripadnost, namenjena in opremljena pa je za ribolov ali ulov drugih živih bitij v morju in na morskem dnu;
- 3) tuja jahta je ladja, ki ima tujo državno pripadnost, uporablja pa se za negospodarske namene, za razvedrilo, šport ali rekreacijo;
- 4) tuja vojna ladja je ladja, v številu podmornice, ki pripada oboroženim silam tuje države, ima zunanje spoznavne znake vojne ladje in njene državne pripadnosti, je pod poveljstvom vojaške osebe in ima vojaško posadko;
- 5) sestav tujih vojnih ladij je več tujih vojnih ladij, ki plujejo skupaj pod poveljstvom enega starešine;
- 6) tuja javna ladja je ladja v lasti ali uporabi tuje države, ki ni vojna ladja, uporablja pa jo tuja država izključno za negospodarske namene;

- 7) jedrska ladja je ladja na jedrski pogon ali ladja, ki je opremljena z virom jedrske energije;
- 8) znanstvenoraziskovalna ladja je ladja ali druga plovilo, opremljeno za znanstvena ali druga raziskovanja ali izkoriščanje morja, morskoga dna in njegovega podzemlja v podmorskem prostoru.

3. člen

Notranje morske vode SFRJ obsegajo:

- 1) luke in zalive na obali kopnega in otokov;
- 2) ustja rek;
- 3) dele morja med obalo kopnega in temeljno črto teritorialnega morja iz 2. in 3. točke drugega odstavka 16. člena tega zakona.

Zaliv iz prvega odstavka 1. točke tega člena je jasno viden zatok, ki se zajeda v kopno, katerega morska površina je enaka površini polkroga s premerom, enakim dolžini ravne črte, ki zapira vhod v zatok, ali večja od te površine.

Morska površina zatoka, se meri od črte najnižje oseke vzdolž obale zatoka in ravne črte, ki zapira vzod v zatok.

4. člen

Tuja trgovska ladja sme vpluti v notranje morske vode zaradi vplovitve v luko SFRJ, namenjeno za mednarodni pomorski promet, tuja jahta pa tudi v druge luke v skladu s predpisi, ki urejajo pomorsko in notranjo plovbo.

Tuja trgovska ladja sme pluti po notranjih morskih vodah zaradi vplovitve v luko, izplovitve iz luke ter plovbe med lukami, odprtimi za mednarodni pomorski promet, po najkrajši običajni poti.

ZPNP

Zvezni upravni organ za promet in zveze sme za ladje iz drugega odstavka tega člena določiti drug način plovbe po notranjih morskih vodah, če to zahtevajo interesi obrambe države ali varnosti plovbe.

5. člen

Prevoz stvari in potnikov v obalnem porju SFRJ (kabotažo) smejo opravljati samo jugoslovanske ladje.

Ne glede na prvi odstavek tega člena sme pristojni zvezni organ dovoliti tudi tuji ladji prevoz stvari in potnikov v obalnem porju SFRJ pod pogoji, predpisanimi z zveznim zakonom, ki ureja pomorsko in notranjo plovbo.

*MR
opis*

6. člen

Tuji vojni ladji, tuji javni ladji, tuji jedrski ladji, tuji ribiški ladji in tuji znanstvenoraziskovalni ladji je prepovedan prehod skozi notranje morske vode SFRJ.

Tuja vojna ladja, tuja javna ladja, tuja ribiška ladja oziroma tuja znanstvenoraziskovalna ladja sme vpluti v notranje morske vode SFRJz namenom, da se tu tudi, če dobi za to prej dovoljenje, ki ga izda:

- 1) za tujo vojno ladjo - Zvezni sekretariat za ljudsko obrambo v sporazumu z zveznim upravnim organom za zunanje zadeve;
- 2) za tujo znanstvenoraziskovalno ladjo - Zvezni sekretariat za ljudsko obrambo v sporazumu z zveznim upravnim organom za zunanje zadeve in zveznim upravnim organom za notranje zadeve;
- 3) za druge tuje javne ladje - zvezni upravni organ za promet in zveze v sporazumu z zveznim upravnim organom za zunanje zadeve in zveznim upravnim organom za notranje zadeve;
- 4) za tujo ribiško ladjo - pristojni organ v republiki,

Tujim vojnim ladjam iste državne pripadnosti se ne smejo dovoliti več kot štiri obiski na leto.

Obisk oziroma auditov v notranjih morskih vodah SFRJ se ne sme dovoliti tuji vojni jedrski ladji, tuji vojni ladji z jedrskim orožjem na ladji specialnega namena, ki s svojo auditvijo pomeni nevarnost za varnost SFRJ.

Obisk oziroma auditov v notranjih morskih vodah SFRJ se ne sme dovoliti tudi tuji vojni ladji, če se je ladja, njen čoln ali letalo oziroma njena posadka neposredno pred vplovitvijo v notranje morske vode udeležila ali naj bi se po končani auditvi oziroma obisku udeležila vojaških ali drugih aktivnosti, ki bi utegnile škodovati splošnim interesom ali ugledu SFRJ.

7. člen

Zvezni izvršni svet odpove obisk oziroma auditov v notranjih morskih vodah SFRJ tuji vojni ladji ali sestavu tujih vojnih ladij, če se je ladja, njen čoln ali letalo oziroma njena posadka neposredno pred vplovitvijo v notranje morske vode SFRJ udeležila ali naj bi se po končani auditvi oziroma obisku udeležila vojaških ali drugih aktivnosti, ki bi utegnile škodovati splošnim interesom ali ugledu SFRJ, oziroma, če ne spoštuje določb tega zakona in drugih predpisov.

8. člen

V notranjih morskih vodah SFRJ smejo hkrati biti na obisku največ tri vojne ladje bojnega namena in dve vojni ladji pomočnega namena iste državne pripadnosti, vendar v njihovi sestavi ne sme biti površinske ladje, katere celoten spodriv je več kot 1000 ton, oziroma podmornice, katere površinski spodriv je več kot 4000 ton.

Obisk tuje vojne ladje v notranjih morskih vodah SFRJ ne sme trajati dlje kot deset dni.

Ne glede na prvi in drugi odstavek tega člena sme Zvezni izvršni svet v posameznih primerih, če to zahtevajo posebni interesi SFRJ, dovoliti obisk tuje vojne ladje, čeprav niso izpolnjeni pogoji, predpisani z navedenimi določbami.

ne glede

Med obiskom v notranjih morskimi vodah SFRJ sme biti na tuji vojni ladji vkrcana samo ladijska posadka.

9. člen

V obalnem morju SFRJ se sme opravljati remont tujih površinskih vojnih ladij, katerih celoten spodriv je do 10 000 ton, oziroma podmornic, katerih površinski spodriv je do 4 000 ton, po poprejšnjem dovoljenju, ki ga izda Zvezni sekretariat za ljudsko obrambo, v sporazumu z zveznimi upravnimi organi za zunanje zadeve.

Remont tujih vojni ladij se sme opravljati v vojaških remontnih zavodih in ladjedelnicah, ki jih določi Zvezni sekretariat za ljudsko obrambo.

Dovoljenje za remont tuje vojne ladje se izda v okviru prostih zmogljivosti in tehničnih močnosti v vojaških remontnih zavodih in ladjedelnicah iz drugega odstavka tega člena.

V obalnem morju SFRJ ne smejo biti hkrati na remontu več kot tri tuje vojne ladje iste državne pripadnosti.

Dovoljenje za remont tuje vojne ladje se izda za čas, ki je nujen za remont, vendar največ do 16 mesecev.

Ne glede na prvi, četrti in peti odstavek tega člena sme Zvezni izvršni svet v posameznih primerih, če to zahtevajo posebni interesi SFRJ, dovoliti remont tuje vojne ladje, čeprav niso izpolnjeni pogoji, predpisani z navedenimi določbami.

ne glede

Remont v obalnem morju SFRJ se ne sme dovoliti tuji vojni jedrski ladji, tuji vojni ladji z jedrskim orožjem in ladji specialnega

namenjena, ki s svojo nuditvijo pomenijo nevarnost za varnost SFRJ.

Remont v obalnem morju SFRJ se ne sme dovoliti tudi tuji vojni ladji, če se je ladja, njen čoln ali letalo oziroma njena posadka neposredno pred vplovitvijo v obalno morje SFRJ udeležila ali naj bi se po končanem remontu udeležila vojaških ali drugih aktivnosti, ki bi utegnile škodovati splošnim interesom ali ugledu SFRJ.

Zvezni izvršni svet odpove remont v obalnem morju SFRJ tuji vojni ladji, če se je ladja, njen čoln ali letalo oziroma njena posadka neposredno pred vplovitvijo v obalno morje SFRJ udeležila ali naj bi se po končanem remontu udeležila vojaških ali drugih aktivnosti, ki bi utegnile škodovati splošnim interesom ali ugledu SFRJ, oziroma če ne spoštuje določb tega zakona in drugih predpisov.

10. člen

Remont tuje vojne ladje se opravlja na podlagi pogodbe, ki jo s pooblaščenimi predstavniki tuje vojne ladje sklene Zvezni sekretariat za ljudsko obrambo oziroma po pooblastilu zveznega sekretarja za ljudsko obrambo - zvezna organizacija, pristojna za promet in rezerve proizvodov s posebnim namenom.

Tuja vojna ladja, ki je sprejeta v remont, sme imeti samo toliko članov posadke, kolikor je nujno za remontna dela, vendar ne več kot tretjino skupnega števila članov ladijske posadke.

Tuja vojna ladja, ki ji je izdano dovoljenje za remont mora takoj po vplovitvi v jugoslovansko luko izkrcati gorivo in razivo, strelivo in druga ubojna sredstva na mesto, ki ga za to določi vojaški poveljnik, pristojen za luko, v kateri se opravlja remont.

Med remontom se sme posadka tuje vojne ladje nuditi in gibati v luki, v kateri se opravlja ladijski remont. Na prošnjo poveljnika tuje vojne ladje lahko vojaški poveljnik iz tretjega odstavka

tega člena v sporazumu z organi za notranje zadeve, pristojni za kontrolo prehajanja čez državno mejo, dovoli posameznim članom ladijske posadke gibanje tudi izven luke.

Med remontom tuje vojne ladje veljajo za delavce, ki opravljajo delo pri remontu te ladje, jugoslovanski predpisi.

11. člen

V obalni morju SFRJ se sme opravljati remont tujih javnih ladij, tujih ribiških ladij in tujih znanstvenoraziskovalnih ladij po poprejšnjem dovoljenju, ki ga izdajo:

- 1) za tujo javno ladjo - zvezni upravni organ za promet in zveze v sporazumu z zveznim upravnim organom za zunanje zadeve in zveznim upravnim organom za notranje zadeve;
- 2) za tujo ribiško ladjo - pristojni organ v republiki;
- 3) za tujo znanstvenoraziskovalno ladjo - Zvezni sekretariat za ljudsko obrambo v sporazumu z zveznim upravnim organom za zunanje zadeve in zveznim upravnim organom za notranje zadeve.

Dovoljenje za remont tujih ladij iz prvega odstavka tega člena se da v okviru prostih zmogljivosti in tehničnih možnosti ladjedelnice.

Dovoljenje za remont tuje javne ladje in tuje znanstvenoraziskovalne ladje, se da za čas, ki je nujen za remont, vendar največ do 16 mesecev.

12. člen

Remont tujih ladij iz 11. člena tega zakona se opravlja na podlagi pogodbe, ki jo temeljna ali druga organizacija združenega dela, v kateri opravljen remont, sklene s pooblaščenimi predstavniki tuje ladje.

Tuja javna ladja in tuja znanstvenoraziskovalna ladja, ki je sprejeta v remont, sme imeti samo toliko članov posadke, kolikor je nujno za remontna dela, vendar ne več kot tretjino skupnega števila članov posadke.

Med remontom se sme posadka tuje ladje iz 11. člena tega zakona nuditi in gibati v luki, v kateri se opravlja remont. Na prošnjo poveljnika ladje lahko organ za notranje zadeve, pristojen za kontrole prehajanja čez državno mejo, dovoli posameznim članom ladijske posadke gibanje tudi izven lukv.

Med remontom tuje ladje iz 11. člena tega zakona veljajo za delavce, ki opravljajo dela pri remontu te ladje, jugoslovanski predpisi.

13. člen

Remont tujih trgovskih ladij in tujih jaht v obalnih morju SFRJ se opravlja brez posebnega dovoljenja. Temeljna ali druga organizacija združenega dela ali druga pravna oseba, ki sprejme v remont tujo trgovsko ladjo oziroma tujo jahto, mora o tem obvestiti pristojni organ v republiki.

14. člen

Funkcionar, ki vodi zvezni upravni organ za notranje zadeve, sme v soglasju s funkcionarjem, ki vodi zvezni upravni organ za promet in zveze, predpisati prepovedane cone v notranjih morskih vodah.

~~Tuje ladje ne smejo pluti skozi prepovedane cone v notranjih morskih vodah.~~

ne glede
Ne glede na drugi odstavek tega člena sme funkcionar, ki vodi zvezni upravni organ za notranje zadeve, v soglasju z zveznim sekretarjem

za ljudsko obrambo in funkcionarjem, ki vodi zvezni upravni organ za promet in zveze, dovoliti plovbo tujih ladij v prepovedanih conah v notranjih morskih vodah.

Funkcionar, ki vodi zvezni upravni organ za notranje zadeve, predpiše v soglasju s funkcionarjem, ki vodi zvezni upravni organ za promet in zveze, katere domače ladje smejo pluti skozi prepovedane cone v notranjih morskih vodah in pod kakšnimi pogoji.

Akt o določitvi neje prepovedanih con v notranjih morskih vodah, če so te cone na plovnih poteh ali v njihovi neposredni bližini, se mora objaviti v Uradnem listu SFRJ in v Glasu za pomorščako, ki ga izdaja organizacija za hidrografska raziskovanja v sestavi Zveznega sekretariata za ljudsko obrambo.

15. člen

Tuja ladja, ki se mora zaradi višje sile oziroma stiske na morju umakniti v notranje morske vode SFRJ, mora o tem takoj obvestiti luški organ, pristojen za varnost plovbe.

16. člen

teritor. m.
12 m

Teritorialno morje SFRJ je morski pas, širok 12 navtičnih milj, računano od temeljne črte v smeri odprtega morja.

Temeljno črto sestavljajo:

- 1) črta najnižje oseke vzdolž obal kopnega in otokov;
- 2) ravne črte, ki zapirajo vhode v zalive;
- 3) ravne črte, ki povezujejo naslednje točke na obali kopnega in na obali otokov;
 - a) rt Mendra - rt Platanuni;
 - b) rt Zarubača - jugovzhodni rt otoka Mrkan - južni rt otoka Sv. Andrija. rt Gruj (otok Mljet);

- c) rt Korizmeni (otok Mljet) - otok Glavat - rt Struga (otok Lastovo) - rt Veljeg mora (otok Lastovo) - jugozahodni rt otoka Kapište - rt Velodanče (otok Korčula) - rt Prizid - jugozahodni rt otoka Vodnjak - rt Rat (otok Drvenik Mali) - čer Mulo - čer Blitvenica - otok Purarac - otok Balun - otok Motovac - otok Garbenjak velika točka na Dugi otoku skoordinatama $43^{\circ}35'12''$ severne zemljepisne širine in $15^{\circ}10'00''$ vzhodne zemljepisne dolžine;
- d) rt Veli rat (Dugi otok) - čer Masarine - rt Margarina (otok Susak) - plitvina Albanež - otok Grunj - čer Sv. Ivan na pušini - plitvina Mranori - otok Altiež - rt Kastelnjija.

Ravne črte iz 3. točke drugega odstavka tega člena morajo biti vpisane v pomorsko karto "Jadransko morje" S-101 v merilu 1:750.000, ki jo izda organizacija za hidrografska raziskovanja iz petega odstavka 14. člena tega zakona. Reprodukcijska karta je sestavni del tega zakona.

Pri določanju temeljne črte teritorialnega morja se kot del obale štejejo tudi najbolj izpostavljene stalne luške zgradbe, ki so sestavni del luškega sistema.

Zunanja meja teritorialnega morja je črta, na kateri je vsaka točka oddaljena 12 navtičnih milj od najbližje točke temeljne črte.

17. člen

Pod pogoji, ki so predpisani s tem zakonom in predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, imajo ladje vseh držav pravico neškodljivega prehoda skozi teritorialno morje SFRJ.

Neškodljiv prehod ladje je plovba skozi teritorialno morje SFRJ brez vplovitve v notranje morske vode ali plovba zaradi vplovitve v notranje morske vode oziroma zaradi izplovitve iz teh voda na odprtomorje, če ne posega v red, mir ali varnost SFRJ.

- Modifikacija
za vojno ladjo*
- namenu neškodljivega prehoda tuje vojne ladje skozi teritorialno morje SFRJ obvesti država, ki ji zadevna ladja pripada, zvezni upravni organ za zunanje zadeve najpozneje 24 ur pred vplovitvijo ladje v teritorialno morje SFRJ.
 - Neškodljiv prehod iz drugega odstavka tega člena mora tuja ladja opraviti brez prekinitev in brez odlašanja.

Tuja ladja, ki izkoristi pravico neškodljivega prehoda, se sme ustaviti in zasedrati samo zaradi dogodkov, ki jih zahteva redna plovba oziroma višja sila ali stiska na morju, ali zaradi pomoči ljudem, ladjam ali letalom v nevarnosti ali stiski.

18. člen

Za neškodljiv prehod po 17. členu tega zakona se ne šteje prehod tuje ladje skozi teritorialno morje SFRJ kadar ta ladja opravlja kakšno izmed naslednjih dejavnosti;

- 1) grožnje s silo ali uporabo sile zoper suverenost teritorialno neokrnjenost in z ustave SFRJ določenc družbeno ure-ditev ali kakršnokoli druge ravnanje, s katerim se kršijo načela mednarodnega prava;
- 2) kakršnokoli vajo ali urjenje z orožjem, katerekoli vrste;
- 3) ~~kakršnokoli~~ zbiranje obvestil ali podatkov, ki ustagne škodovati obrambi ali varnosti SFRJ;
- 4) kakršnokoli propagandno dejavnost, ki škoduje obrambi ali varnosti SFRJ;
- 5) vzletanje z ladje, pristajanje ali sprejemanje na ladjo kakršnegakoli letala;
- 6) lansiranje z ladje in spuščanje ali sprejemanje na ladjo kakršnekoli vojaške naprave;

- 7) vkrcevanje ali izkrcevanje blaga, denarja ali ljudi v nasprotju s carinskimi, davčnimi, zdravstvenimi in drugimi predpisi SFRJ ali predpisi o vstopu in auditvi tujcev v SFRJ;
- 8) kakršnokoli namerno ali kakršnokoli drugo večje onesnaženje morja ali okolja;
- 9) kakršnokoli ribolov ali ulov drugih živih bitij v morju;
- 10) kakršnokoli raziskovanje ali perjenje;
- 11) kakršnokoli dejavnost zaradi neupravičenega nedovoljenega vključevanja v katerikoli komunikacijski sistem ali kakšen drug sistem ali naprave SFRJ;
- 12) kakršnokoli drugo dejavnost, kakšni v neposredni zvezi s prehodom.

19. člen

Tuja ribiška ladja mora ineti med prehodom skozi teritorialno morje SFRJ ribiški pribor in opremo za ribolov oziroma ulov drugih živih bitij v morju in na morskem dnu spravljene v ladijskih skladiščih ali zapečatenih.

Tuja ribiška ladja iz prvega odstavka tega člena mora pluti skozi teritorialno morje SFRJ po najkrajši poti s hitrostjo, ki ni manjša od ekonomske, brez zaustavljanja ali sidranja, razen, če je to nujno zaradi višje sile oziroma stiske na morju, in mora ineti vidne oznake ribiške ladje.

Prvi in drugi odstavek tega člena se ne nanašata na ribiško ladjo, ki ima dovoljenje za ribolov v teritorialnem morju SFRJ, dokler je v coni, v kateri je ribolov dovoljen.

20. člen

Več kot tri tuje vojne ladje iste državne pripadnosti ne smejo hkrati pluti skozi teritorialno morje SFRJ.

Tuje vojne ladje, tuji tankerji, tuje jedrske ladje in druge tuje ladje, ki prevažajo jedrske ali druge nevarne ali škodljive snovi, morajo pri neškodljivem prehodu skozi teritorialno morje SFRJ uporabljati plovne poti, določene s posebnimi predpisi, ki ga izda zvezni upravni organ za promet in zveze v soglasju z Zveznim sekretariatom za ljudsko obrambo.

Plovne poti iz drugega odstavka tega člena morajo biti vrisane v pomorsko karto "Jadransko morje" S-101 v merilu 1:750.000, ki jo izda organizacija za hidrografska raziskovanja iz petega odstavka 14. člena tega zakona.

21. člen

Tuja podmornica mora med prehodom skozi teritorialno morje SFRJ pluti na morski površini in imeti izobešeno zastavo svoje države.

22. člen

Zvezni sekretar za ljudsko obrambo lahko v soglasju s funkcionarjem, ki vodi zvezni upravni organ za notranje zadeve, in funkcionarjem, ki vodi zvezni upravni organ za promet in zveze, določi kot nujen, varnostni ukrep posamezne cone v teritorialnem morju SFRJ, skozi katere je prehod tujih ladij začasno ustavljen ali omejen.

Zvezni sekretar za ljudsko obrambo predpiše v soglasju s funkcionarjem, ki vodi zvezni upravni organ za notranje zadeve, in funkcionarjem, ki vodi zvezni upravni organ za promet in zveze, katere domače ladje smejo pluti skozi cone iz prvega odstavka tega člena in pod kakšnimi pogoji.

Akt o mejah con iz prvega odstavka tega člena s potrebnimi podatki se pravočasno objavi v Oglasu za potrošnike.

23. člen

Epikontinentalni pas SFRJ obsega morsko dno in podzemlje v pomorskem prostoru izven zunanje meje teritorialnega morja do črt, določenih z mednarodnimi sporazumi. !

24. člen

Nad epikontinentalnim pasom izvršuje SFRJ suverene pravice, ki se nanašajo na raziskovanje in izkoriščanje njegovih naravnih in drugih bogastev. ① ②

Naravna bogastva iz prvega odstavka tega člena so rudno in drugo neživo bogastvo morskega dna in njegovega podzemlja v pomorskem prostoru ter živi organizmi, ki so v stadiju, v katerem se živijo, nepremični na morskem dnu ali pod njim ali se lahko gibljejo samo v stalnem fizičnem dotiku z morskim dnom ali s podzemljen v pomorskem prostoru.

Z drugimi bogastvi iz prvega odstavka tega člena so mišljeni arheološki in drugi potopljeni predmeti.

25. člen

Pravice iz prvega odstavka 24. člena tega zakona ne posegajo v pravni položaj voda nad epikontinentalnim pasom SFRJ in ne v pravni položaj zračnega prostora nad temi vodami.

Zaradi izvrševanja pravic iz prvega odstavka tega člena se ne smejo neopravičeno preprečevati plovba, ribarjenje, varstvo živih virov morja in ne osnovna oceanografska ali druga znanstvena raziskovanja javnega značaja.

26. člen

Naravna in druga bogastva epikontinentalnega pasu SFRJ se smejo

raziskovati in izkoriščati ter postroji in naprave, potrebni za taka raziskovanja in izkoriščanja, graditi, izročati v obratovanje in vzdrževati pod pogoji, določenimi z zakonom in predpisi izdanimi na podlagi zakona.

Postroji in naprave iz prvega odstavka tega člena morajo biti stalno označeni s svetlobnimi in drugimi znaki in odstranjeni, ko se nehalo izkoriščati za namene, za katere so bili zgrajeni.

27. člen

Izvajalec del pri raziskovanju in izkoriščanju naravnih bogastev v epikontinentalnem pasu SFRJ mora okrog postrojov in naprav iz prvega odstavka 26. člena tega zakona uvesti varnostne cone, ki se smejo raztezati največ do 500 metrov, računano od vsake zunanje točke postroja ali naprave.

Skozi varnostne cone iz prvega odstavka tega člena je prepovedana plovba, razen če je to s posebnimi predpisi dovoljena.

Izvajalec del iz prvega odstavka tega člena mora z ustreznimi ukrepi na postrojih in napravah ter v varnostnih conah poskrbeti za varstvo morja oziroma morskega dna in okolja pred škodljivimi odpadki.

28. člen

Postroji in naprave iz prvega odstavka 26. člena in varnostne cone iz prvega odstavka 27. člena tega zakona se ne smejo postavljati in uvajati na mestih, kjer bi preprečevali uporabo običajnih pomorskih poti, najnih za mednarodno plovbo.

29. člen

Izvajalec del mora graditev postrojov in naprav iz 26. člena tega zakona, način njihovega stalnega označevanja s svetlobnimi in

drugimi znaki in njihovo odstranitev ter uvedbo varnostnih con iz prvega odstavka 27. člena tega zakona prijaviti luškemu organu, pristojnemu za varnost plovbe.

Organ iz prvega odstavka tega člena mora te podatke pravočasno objaviti v Oglasu za pomorščake.

30. člen

Tuja ladja se preganja, če pristojni organ utemeljeno sumi, da je ladja, njen čoln ali čoln, ki dela skupaj z njo, kršila ta zakon ali druge predpise SFRJ.

Pregon tuje ladje se sme začeti samo, če je ladja, njen čoln ali čoln, ki dela skupaj z njo, v obalnih morju SFRJ in če se ne ustavi, ko ji je z razdalje, ki omogoča sprejem poziva, dan za to optični ali zvočni poziv.

Pregon tuje ladje se sme nadaljevati tudi na odprtem morju, če ni bil prekinjen, vse dokler ladja ne vplove v teritorialno morje svoje ali kakšne druge države.

Preganjati jo smejo samo vojne ladje ali vojna letala SFRJ ali druge, za to pooblaščen ladje oziroma letala. Za začetek preгона ni nujno, da je ladja ali letalo, ki preganja, v obalnih morju SFRJ.

31. člen

Temeljna ali druga organizacija združenega dela ali druga pravna oseba se kaznuje za gospodarski prestopok z denarno kaznijo od 500.000 do 10.000.000 dinarjev:

- 1) če naravna ali druga bogastva epikontinentalnega pasa SFRJ raziskuje ali izkorišča na način, ki neopravičeno preprečuje plovbo, ribarjenje, varstvo živih virov morja ali osnovna

- oceanografska ali druga znanstvena raziskovanja javnega značaja (25. člen);
- 2) če v nasprotju s pogoji, določenimi s tem zakonom ali predpisom, izdanim na njegovi podlagi, raziskuje ali izkorišča naravna in druga bogastva v epikontinentalnem pasu SFRJ (prvi odstavek 26. člena);
 - 3) če postrojov ali naprav, postavljenih v epikontinentalnem pasu SFRJ zaradi raziskovanja ali izkoriščanja naravnih in drugih bogastev tega pasu, stalno ne označi z določenimi svetlobnimi in drugimi znaki ali če teh postrojov in naprav ne odstrani, ko jih neha uporabljati za namene, za katere so bili zgrajeni (drugi odstavek 26. člena);
 - 4) če pri raziskovanju ali izkoriščanju naravnih in drugih bogastev v epikontinentalnem pasu SFRJ in v varnostnih conah, uvedenih okrog postrojov in naprav za raziskovanje ali izkoriščanje naravnih in drugih bogastev epikontinentalnega pasu SFRJ, ne ukrepa ustrezno za varstvo morja oziroma morskega in okolja pred škodljivimi odpadki (tretji odstavek 27. člena);
 - 5) če postroje ali naprave za raziskovanje ali izkoriščanje naravnih in drugih bogastev v epikontinentalnem pasu SFRJ postavi na mestih, kjer bi lahko preprečevali uporabo običajnih pomorskih poti nujnih za mednarodno plovbo (28. člen).

Z denarno kaznijo od 50.000 do 500.000 dinarjev se kaznuje za gospodarski prestopak tudi odgovorna oseba v temeljni ali drugi organizaciji združenega dela ali drugi pravni osebi, ki stori dejanje iz prvega odstavka tega člena.

32. člen

Z denarno kaznijo od 100.000 do 1.000.000 dinarjev se kaznuje za pomorski prekršek tuja pravna oseba, čeprav nima poslovne enote v SFRJ:

- 1) če tuja trgovska ladja vplove v notranje morske vode, ne da bi nameravala vpluti v luko SFRJ, odprto za mednarodni pomorski promet, oziroma če tuja jahta vplove v notranje morske vode SFRJ, ne da bi nameravala vpluti tudi v druge luko, določene s predpisi, ki urejajo pomorske in notranje plovbe (prvi odstavek 4. člena):
- 2) če tuja trgovska ladja pri plovbi po notranjih morskih vodah zaradi vplovitve v luko SFRJ, odprto za mednarodni pomorski promet, ali izplovitvi iz te luke ali pri plovbi med lukami SFRJ, odprtini za mednarodni promet, ne pluje po najkrajši običajni poti (drugi odstavek 4. člena);
- 3) če ladja opravi prevoz stvari ali potnikov v obalnem morju SFRJ brez dovoljenja pristojnega organa (drugi odstavek 5. člena);
- 4) če ladja brez dovoljenja pristojnega organa SFRJ, razen v primeru višje sile ali stiske na morju, pluje skozi notranje morske vode SFRJ (6. člen);
- 5) če ostane med remontom na ladji več članov posadke, kot je nujno za remontna dela, oziroma več kot tretjina skupnega števila članov posadke (drugi odstavek 12. člena):
- 6) če ladja vplove v prepovedano cono v notranjih morskih vodah SFRJ brez dovoljenja pristojnega organa (tretji odstavek 14. člena);
- 7) če se je morala ladja zaradi višje sile ali stiske na morju unakniti v notranje morske vode, če pa ni obvestila luškega organa, pristojnega za varnost plovbe (15. člen);
- 8) če tuja ribiška ladja med prehodom skozi teritorialno morje SFRJ ribiškega pribora in opreme za ribolov oziroma ulov drugih živih bitij v morju in na morskem dnu nima spravljenih v ladijskih skladiščih ali zapečatenih ali če ne pluje skozi teritorialno morje SFRJ po najkrajši poti ali če

pri prehodu skozi teritorialno morje SFRJ pluje s hitrostjo, ki je manjša od ekonomske hitrosti, ali če se med prehodom ustavi in zasidra v teritorialnem morju SFRJ, zaustavljanja in zasidranja pa ni povzročila višja sila oziroma stiska na morju, ali če med prehodom skozi teritorialno morje SFRJ na ladji ni vidnih oznak ribiške ladje (prvi odstavek 19. člena);

9) če tuja podmornica med prehodom skozi teritorialno morje SFRJ ne pluje po morski površini in nima izobešene zastave svoje države (21. člen);

10) če pluje ladja skozi varnostne cone, uvedeno okrog postrojev in naprav za raziskovanje in izkoriščanje naravnih in drugih bogastev epikontinentalnega pasa SFRJ, razen cone, skozi katero je plovba dovoljena s posebnimi predpisi (drugi odstavek 27. člena).

Z denarno kaznijo od 20.000 do 200.000 dinarjev se kaznuje za pomorski prekršek odgovorna oseba tuje pravne osebe, ki stori dejanje iz prvega odstavka tega člena.

Z denarno kaznijo od 20.000 do 200.000 dinarjev ali s kaznijo zapora do 30 dni se kaznuje za pomorski prekršek iz prvega odstavka tega člena poveljnik tuje ladje ali druga oseba, ki ga na njej nadomešča.

33. člen

Temeljna ali druga organizacija združenega dela ali druga pravna oseba se kaznuje za pomorski prekršek z denarno kaznijo od 100.000 do 1.000.000 dinarjev, če ladja, ki jo uporablja in za katero ni predpisano, da sme pluti skozi prepovedano cono, vpluje v prepovedano cono v notranjih morskih vodah ali pluje skozi prepovedano cono v notranjih morskih vodah v nasprotju s predpisanimi pogoji (četrti odstavek 14. člena).

Z denarno kaznijo od 20.000 do 200.000 dinarjev se kaznuje za pomorski prekršek tudi odgovorna oseba v temeljni ali drugi organizaciji združenega dela ali drugi pravni osebi, ki stori dejanje iz prvega odstavka tega člena.

Z denarno kaznijo od 20.000 do 200.000 dinarjev, ali s kaznijo zapora do 30 dni se kaznuje za pomorski prekršek poveljnik ali druga oseba, ki je nadomešča na tej ladji, ki stori dejanje iz prvega odstavka tega člena.

34. člen

Temeljna ali druga organizacija združenega dela ali druga pravna oseba se kaznuje za prekršek z denarno kaznijo od 50.000 do 500.000 dinarjev:

- 1) če sprejme v remont tujo trgovsko ladjo oziroma tujo jahto, če tega ne obvesti pristojnega organa v republiki (13. člen);
- 2) če luškemu organu, pristojnemu za varnost plovbe, ne prijavi načina stalnega označevanja in odstranjevanja postrojev in naprav za raziskovanje in izkoriščanje naravnih in drugih bogastev v epikontinentalnem pasu SFRJ ali če ne prijavi uvedbe varnostne cone okrog teh postrojev in naprav (24. člen).

Z denarno kaznijo od 10.000 do 50.000 dinarjev se kaznuje za prekršek tudi odgovorna oseba v temeljni ali drugi organizaciji združenega dela ali drugi pravni osebi, ki stori dejanje iz prvega odstavka tega člena.

35. člen

Z denarno kaznijo od 100.000 do 1.000.000 dinarjev se kaznuje za prekršek posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost z osebnimi delovi s sredstvi, ki so lastnina občanov, ki stori dejanje iz

prvega odstavka 31. člena tega zakona.

Z denarno kaznijo do 200.000 dinarjev se kaznuje za prekršek posameznik, ki stori dejanje iz prvega odstavka 31. člena tega zakona.

Z denarno kaznijo do 200.000 dinarjev se kaznuje za prekršek član posadke tuje ladje, ki se med remontom giblje izven luke brez dovoljenja organa za notranje zadeve, pristojnega za kontrolo prehajanja čez državno mejo (tretji odstavek 12. člena).

36. člen

Zvezni izvršni svet predpiše način pristopa prehoda, auditve in remonta tujih vojnih ladij, tujih javnih ladij, tujih jaht, tujih znanstvenoraziskovalnih ladij v obalnem morju SFRJ v skladu z določbami tega zakona in prehod tujih ribiških ladij skozi terotirialno morje SFRJ ter izda predpise o opravljanju in zapečatenju ribiškega pribora in opreme za ribolov oziroma ulov drugih živih bitij v morju in na norskem dnu ter o posebnih oznakah in lučeh, ki jih morajo imeti tuje ribiške ladje.

37. člen

Funkcionar, ki vodi zvezni upravni organ za notranje zadeve, izda v soglasju z zveznim sekretarjem za ljudsko obrambo predpise o podvodnih aktivnostih (podvodna snemanja, skiciranje norskega dna idr.).

S predpisi iz prvega odstavka tega člena se lahko določijo prekrški zaradi kršitve njihovih določb.

38. člen

Določbe tega zakona, ki se nanašajo na tuje jahte, veljajo tudi za tuje čolne, namenjene razvedrilu, športu ali rekreaciji.

39. člen

Z dnem, ko začne veljati ta zakon, neha veljati zakon o obalnem morju in epikontinentalnem pasu Socialistične federativne republike Jugoslavije (Uradni list SFRJ št. 22/65, 25/70, 21/74 in 13/79).

40. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu SFRJ.